

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

Να δανείσουν οι πολίτες στο κράτος!

Μια εναλλακτική πρόταση για την κυπριακή οικονομία

του Καθηγητή Φυσικής Κωνσταντίνου Χριστοφίδη, Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου

Είναι προφανές ότι η πατρίδα μας διέρχεται μια βαθιά οικονομική κρίση που απειλεί όσο ποτέ άλλοτε ακόμη και τα πιο βασικά συστατικά της κοινωνικής μας ζωής. Απειλεί το μέλλον, το μέλλον των παιδιών μας, την κοινωνική συνοχή, το βιοτικό μας επίπεδο και την αξιοπρέπειά μας ως πολίτες. Ακόμη, κινδυνεύει να ανατρέψει σημεία ισορροπίας στην εθνική μας υπόθεση. Αυτή την κρίση την εισπράττουν κυρίως τα νέα παιδιά, η νέα γενιά με την ανεργία να ματώνει καθημερινά τις ψυχές τους. Θα πρέπει, λοιπόν, να γίνει κάτι. Τα μεγάλα προβλήματα θέλουν λύσεις έξω από τα καθημερινά και σταθερά συμβατικά πλαίσια. Τα μεγάλα προβλήματα αναζητούν πάντα μεγάλες λύσεις. Αυτές τις στιγμές κάθε ιδέα είναι χρήσιμη.

Προτείνω σήμερα κάτι που προέταξα πριν από ένα χρόνο στο υπουργείο οικονομικών και είχα την ευκαιρία να καταθέσω και πρόσφατα στον νυν υπουργό οικονομικών.

Στις επόμενες γραμμές παραθέτω λοιπόν αναλυτικά αυτή την πρόταση, όπως διαμορφώθηκε από έναν καθηγητή φυσικής, καθώς όπως γνωρίζετε δεν είμαι οικονομολόγος.

Θεωρώ ότι δυστυχώς θα υπάρξουν νέες αποκοπές μισθών και συντάξεων που θα μας οδηγήσουν σε κοινωνικές αναταραχές και σε πιο βαθιά ύφεση, πιστεύω ότι η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να αρχίσει να πληρώνει μέρος της μισθοδοσίας των δημοσίων υπαλλήλων και των εργαζομένων όλου του ευρύτερου δημόσιου τομέα με Ομόλογα του Κυπριακού Δημοσίου (ΟΚΔ). Ταυτόχρονα, θα πρέπει να αποπληρώνει και μέρος των οφειλών της, για παράδειγμα τους εργολάβους αναπτυξιακών έργων, με κρατικά ομόλογα. Το συγκεκριμένο μέτρο θα πρέπει να εισαχθεί ως μέρος της διαδικασίας δημόσιων προσφορών. Αν, για παράδειγμα, το εν λόγω μέτρο υιοθετείτο σε ποσοστό περίπου 10% στο κρατικό μισθολόγιο, τότε θα είχαμε εξοικονομήσεις ύψους 250εκ. ευρώ, εφόσον το σύνολο μισθών και συντάξεων ανέρχεται στα 2.5δισ ευρώ ετησίως. Επιπλέον, 150εκ. ευρώ θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν, εφόσον το 10% από ένα σύνολο 1,5δισ ευρώ σε αποπληρωμές δημόσιων έργων αφορούσε τη συγκεκριμένη πρόταση. Άλλα 100εκ. ευρώ θα μπορούσαν να αποπληρωθούν με κρατικά ομόλογα, αντιπροσωπεύοντας το 10% των μεγάλων αγορών της Κυπριακής Δημοκρατίας που ξεπερνούν το 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Δηλαδή, το κράτος θα δανειζόταν ½ δισεκατομμύριο ευρώ από τους πολίτες του. Όταν το κράτος δαπανά

σε ενοικιάσεις κτιρίων 20 εκατομμύρια ευρώ ετησίως γιατί να μην πληρώνονται τα 3 από αυτά σε κρατικά ομόλογα;

Το σχέδιο αυτό προτείνεται να συνεχιστεί για 10 χρόνια, δηλαδή, για την περίοδο 2013-2022. Τα ομόλογα να είναι αποπληρωτέα στα 10 χρόνια με επιτόκιο ανάλογο των ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας. Με αυτά τα δεδομένα δεν θα υπάρξει μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος ούτε μείωση του χρέους, όμως, σε ώρες αποκλεισμού από τις διεθνείς αγορές είναι ο μόνος τρόπος εξυπηρέτησης των αναγκών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτή η δανειοδότηση του κράτους από τους πολίτες της θα ενίσχυε την οικονομική μας βάση για μια επιθετική έξοδο από την κρίση και παράλληλα για ανάπτυξη. Προφανώς, η έκδοση κρατικών ομολόγων δεν μειώνει το χρέος. Όμως, αυτό δεν είναι το ζητούμενο για την ώρα. Η μείωση του δημόσιου χρέους θα επέλθει από την ανάπτυξη ως παράγωγο της, η οποία είναι απόλυτα συνδεδεμένη με την επαρκή χρηματοδότηση του κράτους.

Ένα θεμελιακό ερώτημα φυσικά που τίθεται αφορά την αξία των ομολόγων του κρατικού δημοσίου. Αυτό το ερώτημα απαντάται με σύνθετο τρόπο. Καταρχάς, υπάρχει η απάντηση της μακροπρόθεσμης βάσης όπου κάποιος αγοράζει ελπίδα, βλέποντας τα κοιτάσματα του φυσικού αερίου. Βάσιμη ελπίδα! Όμως για την ώρα, όλοι μας οι σχεδιασμοί θα πρέπει να γίνουν, αγνοώντας το φυσικό αέριο. Οι Κύπριοι πολίτες (αλλά και οι ξένοι επενδυτές) θα αρχίσουν να εμπιστεύονται τα ΟΚΔ από τη στιγμή που θα αρχίσει η οικονομική εξυγίανση του κράτους, δηλαδή μόλις ξεκινήσει το νοικοκύρεμα και στείλουμε προς τα έξω τα σωστά μηνύματα. Εάν γίνει αυτό, αποκτούμε άμεση αξιοπιστία και όσο θα πλησιάζουμε τη μέρα της εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων φυσικού αερίου, τόσο η αξία των ομολόγων μας θα εκτοξεύεται.

Από τη στιγμή που το κράτος θα αρχίσει να παρουσιάζει δείγματα σοβαρής δημοσιοοικονομικής πειθαρχίας τα ομόλογα θα αρχίσουν να γίνονται διαπραγματεύσιμα σε κοινωνική βάση. Αυτό θα γίνει επίσης εάν το κράτος αρχίσει να αγοράζει πίσω τα ομόλογά του ένα χρόνο μετά την έκδοσή τους. Για παράδειγμα, την πρώτη χρονιά θα μπορεί να τα αγοράζει πίσω στο 10% της αξίας τους, τη 2^η στο 20%, και την 3^η στο 30%, έτσι ώστε με την πάροδο των 10 χρόνων να τα αγοράζει στην πλήρη αξία τους. Το πλεονέκτημα αυτής της πρότασης είναι ότι οι πολίτες θα μπορούν να ρευστοποιούν έστω και σε χαμηλές τιμές και το κράτος να εξαγοράζει το χρέος του με το λιγότερο δυνατό κόστος. Με αυτό τον τρόπο, τα Κρατικά Ομόλογα θα είναι ουσιαστικά άμεσα διαπραγματεύσιμα σε βαθμό μάλιστα που θα αρχίσουν να αποτελούν έναν παράλληλο τρόπο συναλλαγής. Για παράδειγμα, κάποιος που αδυνατεί να πωλήσει το παλιό του αυτοκίνητο τοις μετρητοίς, θα μπορούσε να διαπραγματευτεί με έναν πιθανό αγοραστή μια συναλλαγή σε ευρώ και ομόλογα. Το παράλληλο «νόμισμα» θα δώσει μια νέα ώθηση στη βιομηχανία, το εμπόριο, τα ακίνητα, την αγορά εργασίας κ.λπ.

Τα ομόλογα δεν θα αποτελέσουν μόνο παράλληλο τρόπο συναλλαγής ανάμεσα στους δημόσιους υπαλλήλους, αλλά και ανάμεσα σε υπαλλήλους του ιδιωτικού τομέα, δεδομένου ότι το κράτος θα αποπληρώνει με ομόλογα το 10% των δημόσιων έργων και αγορών, για παράδειγμα στην αγορά αναλώσιμων υλικών (βλ. νοσοκομεία κ.λπ.). Οι εργολάβοι και έμποροι, κερδίζοντας προσφορές από το δημόσιο όπου θα υποχρεώνονται να αμείβονται κατά 10% σε ΟΚΔ, θα πληρώνουν με τη σειρά τους το προσωπικό τους (δική τους ευθύνη να συμφωνήσουν) με ΟΚΔ επίσης κατά 10%. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και με τα κρατικά δάνεια από τις κυπριακές εμπορικές τράπεζες. Η έκδοση ΟΚΔ θα ενταθεί τότε ακόμη περισσότερο με καλύτερους όρους αποπληρωμής και πιο μικρά χρονοδιαγράμματα. Ταυτόχρονα, η έκδοση θα ξεπεράσει τα επόμενα χρόνια κατά πολύ το ½ δισεκατομμύριο. Άρα, το κυπριακό δημόσιο στην επόμενη δεκαετία θα δανειστεί μέσω των ομολόγων του τουλάχιστον 5 δισεκατομμύρια ευρώ, όσα δηλαδή χρειάζεται. Νομίζω είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς ποια θα ήταν η διαπραγματευτική μας θέση σήμερα εάν η πρόταση εφαρμοζόταν πριν από ένα χρόνο. Η συγκεκριμένη πρόταση μπορεί να πετύχει μόνο αν εξασφαλιστούν παράλληλα οι απαραίτητες διαθρωτικές αλλαγές, χωρίς παρεκκλίσεις. Οι

εξοικονομήσεις που θα πραγματοποιηθούν από τη διάθεση των ομολόγων δεν πρέπει προφανώς να σπαταληθούν σε μισθούς και συντάξεις ή για τη συντήρηση της υδροκέφαλής κρατικής μηχανής. Το μισό δις πρέπει να επενδυθεί σε παραγωγικούς τομείς, σε σύγχρονα αναπτυξιακά έργα και στην εκπαίδευση νέων ανθρώπων, έτσι ώστε από την αξιοποίησή του να δημιουργηθούν νέα πλεονάσματα. Αυτά τα χρήματα μπορούν σαφώς να επενδυθούν με τρόπο που θα ενδυναμωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Ταυτόχρονα, ένα μέρος του ½ δις θα χρησιμοποιείται για την αποπληρωμή του χρέους.

Η απόφαση, λοιπόν, είναι καθαρά δική μας. Θέλουμε να δανείσουμε το κράτος μας και να σώσουμε την πατρίδα μας; Δεν υπάρχει καν το δίλημμα. Το ερώτημα δεν είναι αν θα μας αποκοπεί ή όχι ένα ποσοστό 10% από τους μισθούς και τις συντάξεις μας. Το ερώτημα είναι εάν τουλάχιστον θα έχουμε την ελπίδα, μέσω των ΟΚΔ, να πάρουμε αυτές τις αποκοπές πίσω για να βοηθήσουμε τα εγγόνια μας εάν είμαστε συνταξιούχοι, ή τα παιδιά μας εάν είμαστε μισθωτοί, για ένα καλύτερο αύριο. Δανειοδοτώντας το κράτος μέσω των ΟΚΔ ουσιαστικά δανείζουμε την επόμενη γενιά. Εξάλλου το δικαιούται!

ΥΓ. Στο επόμενο άρθρο μου θα περιγράψω το πώς μπορούμε να εξοικονομήσουμε ετησίως 700 εκ. Ευρώ από την εξαγωγή συναλλάγματος.